

“ De Raad ziet in dit voorstel een feitelijke terugkeer naar de periode van voor de introductie van de Cultuurnota, toen in feite alleen bij gelegenheid van de jaarlijkse begrotingen (...) centrale notities over het cultuurbeleid werden geformuleerd en naar bevind van zaken over sectoren van het cultuurbeleid deelnota's werden uitgebracht”
(Raad voor Cultuur in brief aan Medy van der Laan d.d. 2 juni 2006)

Aan de leden van de
Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. de Cultuurwoordvoerders
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

AMSTERDAM, 7 april 2007

Geachte cultuurwoordvoerders,

Op verzoek van minister Plasterk behandelt u volgende week, vooruitlopend op het debat over het advies 'Innoveren, Participeren' van de Raad voor Cultuur het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet op het specifiek cultuurbeleid (30 847 nr.2). Dit om verdere vertraging bij de invoering van het subsidiestelsel te voorkomen.

De minister stelt in zijn brief d.d. 20 maart 2007 vast dat overleg met bestuurlijke partners, de cultuursector en adviezen van de Raad voor Cultuur heeft geleid tot brede overeenstemming over de herziening van het subsidiesysteem en dat nu tot formalisering van deze herziening kan worden overgegaan via het wetsvoorstel.

Ook Kunsten '92 vindt het onverstandig de invoering van het nieuwe subsidiestelsel onnodig te vertragen en vindt differentiatie in de subsidiesystematiek gewenst. Wij hebben er echter óók in al onze brieven op gewezen dat - juist in dit meer gedifferentieerde systeem - samenhang tussen de verschillende beleidsonderdelen noodzakelijk is. Daarin wordt echter in dit wetsvoorstel naar onze mening onvoldoende voorzien.

Ten eerste wordt niet langer voorzien in een vierjarige cultuurnota, waarin verslag wordt gedaan van de ontwikkelingen in het culturele veld en een integrale visie op het beleid wordt gepresenteerd. Slechts bij wijziging van "hoofdpijnen van het beleid" doet de minister voortaan daarvan mededeling aan de Tweede en Eerste Kamer (artikel 3). Afgezien van verzoeken van de Kamer is de minister hierin dus voortaan de bepalende factor. Bovendien kunnen de hoofdpijnen slechts een klein deel van het beleid betreffen. Op geen enkele wijze wordt een periodieke integrale visieontwikkeling en evaluatie van voorafgaand beleid gewaarborgd. Dit is, zoals de Raad voor Cultuur terecht zegt, een terugkeer naar de periode van voor de introductie van de Cultuurnota.

Daarnaast overlegt de minister ook niet langer een uitgangspuntenbrief over het cultuurbeleid aan de Kamer, maar is hij slechts verplicht één keer per vier jaar een ministeriële regeling voor de verstrekking van subsidies in de volgende vier jaar vast te stellen (artikel 4a). Deze regeling heeft alleen betrekking op meerjarig gefinancierde instellingen (art. 4a, lid 3), en niet op het totale bestel. Bovendien wordt

in de Memorie van toelichting noch in het wetsvoorstel zelf vermeld of deze regeling tevoren aan de Kamer wordt voorgelegd. De uitspraak in de memorie van toelichting (p. 7) dat deze ministeriële regeling “qua karakter met de vroegere uitgangspuntenbrief overeenkomt”, lijkt daarom ons niet geheel juist.

Tenslotte versterkt de voorgenomen differentiatie van het subsidiebestel eerder de behoefte aan een stevig integraal beleidskader dan dat deze hierdoor afneemt. In hoeverre is er straks nog samenhangend beleid mogelijk ten aanzien van instellingen met een langjarig subsidieperspectief, een meerjarige subsidie door het rijk (en/of convenantpartners) of door een fonds? Gebeurt dat straks alleen incidenteel “naar behoefte” in een sectornota?

Het wetsvoorstel en de memorie van toelichting zijn overigens vrij summier over de aansturing en evaluatie van de fondsen. Het takenpakket van deze instellingen wordt door de overdracht van veel meerjarige subsidies behoorlijk verzwaaard. In de memorie van toelichting wordt met geen woord gerept over de gevolgen die dit heeft voor de aansturing van de fondsen en voor de subsidierelatie tussen fondsen en instellingen. Daarnaast is niets geregeld over de wijze waarop het functioneren van fondsen in de toekomst geëvalueerd zal worden. Over de categorie instellingen bedoeld in art. 4b vermeldt de memorie van toelichting dat evaluatie voortaan via visitatie geregeld zal worden. Voor de fondsen (art. 4c) gebeurt dit niet.

Conclusie

In dit wetsvoorstel lijkt het inhoudelijke debat over het geheel van het cultuurbeleid volledig te zijn afgeschaft. Kunsten '92 maakt hier ernstig bezwaar tegen en wij verzoeken u dringend het goede van de bestaande systematiek te behouden, door in de wet vast te leggen dat één keer per vier jaar een integrale inhoudelijke beleidsnota aan de Tweede Kamer wordt voorgelegd. De Tweede Kamer dient op verantwoorde en democratische wijze controle uit te kunnen oefenen op het bestel, in onderdelen, maar juist ook in zijn samenhang. Het wetsvoorstel biedt hiertoe onvoldoende mogelijkheden. Ook de Raad voor Cultuur heeft in zijn reactie op het wetsvoorstel d.d. 2 juni 2006, en ook in het recent uitgebrachte advies aangedrongen op het behoud van een integraal, inhoudelijk beleidsdocument, waarin evaluatie, analyse en visieontwikkeling hun plaats krijgen. Hierin steunen wij de Raad volgaarne.

Met vriendelijke groeten,
Namens het bestuur van Kunsten '92

Ad 's Gravesande
Voorzitter

c.c.: Minister Plasterk, OCW
Raad voor Cultuur.